

Carme Parras i Jordi Sacristán

CONDICIÓ DE MARE

El batec matern de 20 personatges públics

Àlex Rovira • Anna Veiga • Jaume Mateu (Tortell Poltrona) • Marc Márquez • Xavi Hernández
Gemma Mengual • Josef Ajram • Pepa Plana • Ignasi Terraza • Carme Ruscalleda • Nacho Vidal
Felip Puig • Germans Roca • Bruno Oro • Marta Carrasco • Llibert Fortuny • Lluís Gavalrà
Salvador Macip • Sílvia Pérez Cruz • Isidre Esteve

CONDICIÓ DE MARE

El batec matern de 20 personatges públics

Col·lecció Prisma - 31

CONDICIÓ DE MARE

El batec matern de 20 personatges públics

CARME PARRAS
JORDI SACRISTÁN

Aquest llibre és una adaptació
de l'obra radiofònica emesa a

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: febrer del 2013

© dels textos: Carme Parras i Jordi Sacristán

© de l'edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Romanyà-Valls, SA

ISBN: 978-84-9034-100-1

Dipòsit legal: T 74-2013

NO HI HA FILL SENSE MARE

Quan la Carme Parras i en Jordi Sacristán em van demanar de prologar *Condicció de mare*, perdoneu-me que no us ho confessi fins ara, amics, vaig pensar que poca cosa podia aportar jo al tema. Una relació tibant, tothora plena de silencis inquietants, i farcida de retrets mutus al llarg dels anys com la que mantinc amb la Maria Rosa, no era el millor patrimoni per a una reflexió serena i amable sobre l'aportació de les mares a la història, és a dir, la part de la història representada en les vides dels seus fills, que és el paradigma de la condició de mare.

Però ara que hi he pensat una mica abans d'escriure aquestes ratlles, crec que la relació maternofilial és un axioma de la natura infinitament superior a qualsevol estadi de la sempre dubtosa condició humana. Vull dir que el fil de vida que uneix un fill amb la mare que el va parir corre absolutament al marge de la raó (o desraó), i no entra mai en aquest terreny sempre pantanós perquè, com escriu Montaigne a *Sobre l'afecte dels pares als fills*, del llibre segon dels *Assaigs*: "Tot artesà estima més la seva obra que aquesta l'estimaria si l'obra tingués sentiments. Perquè estimem, som; i ser consisteix en acció. Per això cadascú és en certa manera en la seva obra." I és aquest lligam estrictament emocional el que acaba generant el torrent de sentiments naturals que condicionen en darrera instància el lligam entre dues generacions de la mateixa sang. Així, l'autor i la seva obra, encara que aquesta sigui incapaç de governar-se anímicament, són un tot en un impossible d'argumentar des de pautes racionals; o sigui: les seves vides estan íntimament lligades encara que la seva relació personal sigui mínima i desgavellada. Ves per on, és el pèndol entre el plaer i el desplaer que fa oscil·lar les relacions entre subjecte i objecte.

Empès per la força de la vida, la fatal atracció terrestre dels humans, el pèndol no es detura mai. És així.

Les mares que, seduïdes per l'enorme capacitat professional de la Carme i en Jordi (dos periodistes a qui acostar-se a la veritat els fa bategar el cor i revoltar la ment), s'han atrevit a despullar benèvolament la seva ànima i a explicar com en són, de gruixuts i de sòlids, els fils de vida que les uneixen a les seves filles i fills tenen tothora present el caràcter sentimental i francament exempt de raó d'aquesta relació. El dia que el cap els ha dit que potser ja n'hi havia prou d'algun color, totes elles han hagut de fer exercicis de presa de consciència en aquest sentit. Saben que la relació entre mares i fills té un punt de perversa, que les absorbirà fins a la medul·la òssia, que els exigirà molt més del que poden donar i que posarà fi a la seva pròpia vida. Però cap d'elles, model com són, ha abdicat de la seva condició bo i coneixent el caràcter tràgic de la paradoxa: "per als fills es fa qualsevol cosa", com es diu en llenguatge popular, com havia sentit a dir a les àvies i com, n'estic segur, la Maria Rosa ha intentat fer malgrat la incomprensió que, segurament, ha trobat en el seu fill gran: jo.

Aquestes mares que ens presenten la Carme i en Jordi són l'espill de totes les mares, en les quals tots els fills ens podem emmirallar fins a reconèixer-nos, bo i reconeixent la nostra pròpia mare.

Només així podreu pensar que, encara que el títol d'aquest pròleg sembli un exordi una mica obvi, no deixa de ser una certesa natural i incontestable en què no sempre es pensa: no hi ha fill sense mare.

És el compromís amb la sang.

RAFAEL VALLBONA

CRÉIXER A PETONS

En un primer moment, desproveïts de qualsevol protecció, els fills són éssers vulnerables. Altament sensibles als nostres estats d'ànim, capturen tot allò que els projectem per anar confegint lentament el seu propi inventari emocional. Els adults pintem les seves vides amb els colors que anem triant en cada moment. Els creem un entorn emocional per on, de mica en mica, desenvolupen el seu propi relat.

Les relacions afectives al llarg de l'embaràs i la infantesa són molt més importants del que podem imaginar. Resulten fonamentals en la creació d'una bona salut mental adulta. Moltes vegades no som prou conscients de com créixer a petons, enmig de l'afecte, abocant molt d'amor i tendresa en la relació pares/fills, resulta molt beneficiós per crear un inventari de recursos emocionals útils per a la vida adulta. Cada petó, cadascun dels somriures, les abraçades, les carícies, cadascuna de les expressions emocionals placentes, suma, penetra en aquells cervellets en formació per deixar-hi una empremta molt positiva per a les seguretats del futur.

Saber crear aquest entorn emocional, saber fer créixer els fills amb petons, és una part fonamental d'aquest art que esdevé educar. Per això cal estar sempre molt atent als danys emocionals que nosaltres, els adults, potser sense ser-ne conscients, podem provocar als fills, amb les nostres regles, obsessions i maldecaps, amb el nostre mal humor. Donar-los molt d'amor i benestar emocional és una de les claus per a una bona vida feliç.

CARME CELMA, MARE D'ÀLEX ROVIRA

LA LLAVOR DE L'AMOR

Ella era de la colla d'Aiguafreda, ell de la de Sant Martí de Centelles. Ella tenia 15 anys, ell 20. Ella era una nena fina i bonica, ell un xicot ben plantat, dels que es feien mirar. Ella era massa jove per a ell, ell massa gran per a ella. Fins que un dia, en un ball, les seves mirades es van creuar. A la nena fina i bonica el cor li anava a mil, el xicot ben plantat se li va acostar i li va demanar per ballar. Ella va acceptar. I ja mai més no s'han deixat. Sis anys després d'aquell vespre, amb 21 anys acabats de fer, la Carme deia que sí a en Gabriel. Aquesta vegada dalt d'un altar i amb el consentiment dels pares. Els de l'un i els de l'altre. Ara que ja és una dona, riu dels 59 anys que fa que la ballen amb el seu marit. La vida li ha donat perspectiva per enfrontar-se amb el passat amb la valentia que dóna saber que s'han fet bé els deures.

Una noia tendra, una dona sensible, encara presumida i coqueta com aquella adolescent que va enamorar en Gabriel i amb qui va decidir formar una família gran en tots els sentits. Quan feia un any que s'havien casat, a casa dels Rovira Celma va arribar en Gabriel, després, la nena i, quan l'Anna tenia 7 anys, encara un altre nadó. A les portes de la primavera, quan tot floreix, “un nen gran i preciós”, un nen molt esperat després de dues pèrdues molt “doloroses”.

La Carme, amb tots els dubtes de mare, va intuir una casa on els nens “creixien a petons”, la millor manera, segons ella, d'educar els fills. Asseguda a la seva butaca, vestida de negre elegant, tira el cap enrere i pensa en els anys viscuts i encara amb els ulls mig tancats i amb la veu serena relata que ella i en Gabriel s'han estimat molt: “ens hem vingut molt i això els fills també ho han viscut”. Satisfeta recorda el

petit Àlex, a qui “va costar molt caminar i molt poc parlar, amb un any i escaig ja parlava bé i clar”. Un nen “molt especial, molt dolç, molt carinyós amb els seus germans i amb nosaltres”.

Un nen més gran del que tocava per edat, que “sovint feia preguntes que et deixaven descol·locat, no sabies què respondre”. Davant d’un mirall, aquell marrec era capaç de preguntar-se “qui sóc?” sense que li tremolés la veu i “això no és gaire normal, perquè era molt petit, eh!”.

LA RESPOSTA ÉS ALS LLIBRES

L'Àlex Rovira i els seus germans van néixer i créixer entre Barcelona i Sant Martí de Centelles. A ciutat treballaven i estudiaven, suportaven la rutina. A la natura era on realment eren feliços. Una segona residència que s’ha acabat convertint en primera i on la Carme recorda “haver passat els millors moments de la seva vida”. Aquí va ser on els nens van fer la comunió, on van trobar els amics i on es van formar com a persones.

Envoltats de verd i amb un cel ple d’estrelles per projectar els somnis. Sota aquest cel estrellat, les nits d’estiu, “estirat en una gandula”, l'Àlex va descobrir escriptors que, sense que ell ho sabés, “van marcar la seva vida”. Autors que el pare guardava a la biblioteca personal, llibres de psicologia i metafísica que van ser referents per a aquell adolescent “aplicat i responsable, bon estudiant, a qui no havies de dir que clavés els colzes”. Dolça adolescència viscuda per una mare atenta a qui sempre ha agradat predicar amb l'exemple.

El temps transcorria lentament en aquest petit oasi de pau, als peus del Montseny. I els llibres del pare (Blai, Panikkar, etc.) li obrien un horitzó inabastable i l’esperonaven a fer-se preguntes sobre la seva identitat i la condició humana. Als ulls de la Carme aquell nen sensible es transformava en un jove que es volia menjar el món a queixalades.

La Carme recorda l'Àlex “perseverant i treballador”, un “emprenedor” que sobreixia energia i es marcava reptes que sempre acabava aconseguint. En aquells dies, quan tenia uns 16 anys, “volia editar l’obra d’Antoni Blay i va anar a parlar amb la seva dona i amb un amic molt amic i alguna cosa va fer, i un altre dia em va dir que volia

entrevistar l'abat de Montserrat i sí, sí, i tant si la va fer l'entrevista! Ell, quan tenia una cosa al cap, l'havia de fer”.

Aquesta tossuderia i les ganes de ser autosuficient (la Carme recorda que “el primer cotxe de cinquena o sisena mà li vam comprar nosaltres i després ell sempre va treballar per poder pagar-se els capricis”) van dur l'Àlex a emprendre tota mena d'aventures: “va vendre joies, va muntar un negoci de roba amb un amic, va fer classes... No ha parat mai”.

DONAR-SE ALS ALTRES

La casa dels Rovira Celma ha estat un espai de pau i llibertat, on s'ha intentat educar els fills en els “valors essencials”. Valors que només s'aprenen a casa, al voltant d'una taula, per exemple. Perquè les coses més senzilles són les que acaben modelant una forma de fer i ser. Els anys han passat ràpid, “massa ràpid”, però hi ha moments que no s'esborren amb facilitat. La Carme té molt presents els dinars en família: “els nens no es van quedar mai a dinar a l'escola; era l'única estona que podíem estar tots cinc junts”.

Estones educatives que servien “per explicar el que havien fet a l'escola i a la feina i, sobretot, per riure plegats”, i en l'art de fer riure l'Àlex era el mestre, segons la seva mare, que, com si el veiés fent “el pallasso”, el rostre se li il·lumina. “L'Àlex sempre tenia coses divertides per explicar. Tot i el seu posat seriós, és molt de la broma. Encara ara, quan fem una festa familiar, tothom reclama l'Àlex, perquè ens assegura la diversió.” Una persona que omple amb la seva presència i que, “amb un gest, una paraula o una mirada, dóna molt”.

Els nens es van criar amb la presència de l'àvia materna, i “la mami” va marcar el tarannà de l'Àlex, “sempre diu que el va enriquir molt conviure amb la meva mare”. La Carme s'emociona quan mira enrere... la mare gran, va morir als 97 anys, descansant al llit o en una butaca... la porta que s'obre i el fill que entra, “la cara de la meva mare es transformava quan el veia entrar, li passaven tots els mals, i l'Àlex s'asseia al seu costat, li agafava la mà o li pessigava la galta, i li explicava tot el que havia fet a la universitat, si havia conegut una noia, què feia quan sortia... aquests moments per a ella eren impagables”. Reien plegats amb la complicitat que només els avis i els néts saben establir.

PETITES CURIOSITATS SENSE IMPORTÀNCIA

La infantesa és un temps de descoberta. Un territori per explorar. Els fills arriben carregats de preguntes que van incrementant la complexitat de les respostes a mesura que es van fent grans.

Toca viure un llarg període en què la comunicació dels infants amb els adults acaba gairebé sempre de forma interrogativa. Una allau constant de preguntes sense importància aparent, que van completant l'immens trencaclosques vital amb què encaixen les peces del seu petit món.

Les nostres respostes són les seves certeses. Per això convé pensar-les bé, per insignificants que puguin semblar les preguntes. Si les respostes són alegres, optimistes, sinceres, el petit univers que l'infant va construint lentament lluirà amb aquestes textures. Si les respostes adultes són agres, difuses, malcarades, creixeran en el seu món núvols d'incertesa i d'inseguretat.

Hem de saber satisfer la seva curiositat. Ser sensibles a les seves preguntes amb respostes sensibles. Hem d'anar omplint l'inesgotable recipient de curiositat que suposa per als fills anar descobrint la vida.

Saber educar la curiositat és donar un impuls de passió per la vida adulta. Fomentar aquella mirada atenta que ensenya a no passar per alt els petits detalls amb importància.

A mesura que ens fem grans, s'adultera la innocència. Pensem que ja tenim totes les respostes i perdem la curiositat per buscar noves preguntes.

Mantenir un bon nivell de curiositat adulta és un estímul per viure millor. Mai no disposem de totes les respostes. Sempre hi haurà una nova pregunta que ens assaltarà, tot i que siguin aquelles petites curiositats sense importància sorgides de la pregunta d'un fill.

NÚRIA CIVIL:
*“La Gemma
és aigua.”*

ROSA MARIA
TARÉS:
*“A en Josep l'esport
el va salvar.”*

PEPITA LLORT:
*“La Pepa s'ha
convertit en una
pallasseteta mona.”*

REBELS SENSE CAUSA APARENT

Són perfils que sovint transiten per la infantesa i l'adolescència en la doble condició d'àngels i dimonis. Grans seductors, capaços de guanyar-se un vot de confiança i immediatament després provocar el desconcert amb una acció que voreja el costat més perillós. Els fills rebels sense causa aparent porten de cap tots aquells pares disposats a posar límits però també a continuar donant segones oportunitats.

No cal buscar un motiu, un detonant que inflami la complexa personalitat de rebel sense causa aparent. Les seves accions sorgeixen de forma natural, gairebé sense proposar-s'ho trenquen normes i tota mena de condicions establertes prèviament. Sense cap esforç provoquen tota mena d'incendis que els pares i els educadors han d'anar resolent amb celeritat i eficiència a mesura que s'empassen unes disculpes mal dissimulades en format "no tornarà a passar". Però passa. I les sorpreses van augmentant de volum.

Els pares dels rebels sense causa aparent aprenen a conviure amb l'ensurt. Accepten, tot i que no comprenen, i esperen que, a la fi, la sort els acompanyi. Perquè el rebel sense causa aparent també sap ser tendre i sentimental quan vol. No és antisocial. Tot el contrari, aprofita els seus encants per fer-se estimar i anar obtenint renovades oportunitats.

Cal tenir coratge i un punt de serenor per conviure i acceptar un rebel sense causa aparent. Sempre patint però disposat a tornar a creure. Un exercici costós però que finalment pot acabar amb un somriure als llavis.

ÍNDEX

PRÒLEG, per Rafael Vallbona.....	7
<i>Créixer a petons</i>	9
CARME CELMA, MARE D'ÀLEX ROVIRA.....	11
<i>Petites curiositats sense importància</i>	17
ANNA LLUCH, MARE D'ANNA VEIGA.....	19
<i>Nedar contra corrent</i>	25
MERCÈ BULLICH, MARE DE JAUME MATEU (TORTELL POLTRONA)...	27
<i>Aprendre a patir</i>	33
ROSER ALENTÀ, MARE DE MARC MÁRQUEZ	35
<i>L'art de prendre decisions</i>	41
MARIA MERCÈ CREUS, MARE DE XAVI HERNÁNDEZ.....	43
<i>Fer costat</i>	49
NÚRIA CIVIL, MARE DE GEMMA MENGUAL.....	51
<i>El risc de fer-se un mateix</i>	57
ROSA MARIA TARÉS, MARE DE JOSEF AJRAM	59
<i>Acollir l'inesperat</i>	65
PEPITA LLORT, MARE DE PEPA PLANA.....	67
<i>Fer el cor fort</i>	73
PILAR TORRA, MARE D'IGNASI TERRAZA	75

<i>Quan el treball dignifica</i>	81
NÚRIA SERRA, MARE DE CARMEN RUSCALLEDA.....	83
<i>Rebels sense causa aparent</i>	97
IMMA GONZÁLEZ, MARE DE NACHO VIDAL.....	99
<i>Responsabilitat adulta</i>	105
MARIA ROSA GODES, MARE DE FELIP PUIG.....	107
<i>Plats cuinats</i>	113
MONTSERRAT FONTANÉ, MARE DELS GERMANS ROCA.....	115
<i>Fer-se gran amb els fills</i>	121
SARA PICHOT, MARE DE BRUNO ORO.....	123
<i>Dues passes enrere</i>	129
PILI LLOVET, MARE DE MARTA CARRASCO.....	131
<i>Amics inseparables</i>	137
MARIA GLÒRIA CENDRA, MARE DE LLIBERT FORTUNY.....	139
<i>Habitacions buides</i>	145
NEUS ROIG, MARE DE LLUÍS GAVALDÀ.....	147
<i>L'evolució de l'espècie</i>	153
JOSEFINA MARESMA, MARE DE SALVADOR MACIP.....	155
<i>Herències seductores</i>	161
GLÒRIA CRUZ, MARE DE SÍLVIA PÉREZ CRUZ.....	163
<i>Conèixer món</i>	169
RAMONA PUJOL, MARE D'ISIDRE ESTEVE PUJOL.....	171
AGRAÏMENTS.....	177